

Foto SUSANNE EWERT

Hans Frode, svensk glaskonstnär som har uppmärksammats i USA.

Han gör konst av glas och neon

- Sverige har längre och gedignare glastradition än USA. Men allt svenskt glas ska helst vara bruksglas. Och lagstiftningen är dessutom så sträng att jag inte kan jobba med neon här.

Det säger Hans Frode, 33 år, svensk konstnär som arbetar med glas och neon - i New York.

I glasutställningen "Americans in Glass 1984", som nu vandrar runt Europa, är Hans Frode representerad med ett verk, Spacerock. Som ende icke-amerikan deltar han tillsammans med 65 kolleger i utställningen.

Spacerock är typisk för Hans Frode. En rå glasskiva belyses underifrån av neonrör som sitter dolt för åskådaren. Skivan verkar lysa av egen kraft. Särskilt kanten får en gåtfull belysning. Det verkar trolleri.

Foto HANS FRODE

Asfaltargon, plexiglas, asfalt, argonrör.

- Nej, inte trolleri. En belyst glaskropp skiner starkast just i kanten. För att öka effekten har

jag målat glasskivan, så att ljuset dämpas där.

Glas och ljus, glas som stelnat ljus, glas inneslutande ljus, är centrala tankar för Hans Frode.

- Ofta bedömer vi andra människor efter ytan, inte efter den inre livskraft, det inre ljus de har. I glaset är det inre ljuset synligt.

□ Behörighet i Sverige

I Sverige måste man ha behörighet som el-installatör för att kunna arbeta med de höga spänningar som neonljus kräver. Så är det inte i USA. Där är också neonkonsten betydligt mer etablerad. Sedan gammalt har den en mycket större kommersiell tillämpning.

Rent tekniskt utgår man från ett glasrör, som efter uppvärmning kan böjas efter konstnärens behag. Han kan också själv blåsa sitt rör.

När det har fått rätt form, smälts elektroder fast i ändarna.

Röret pumpas tomt och bränns ur med högspänd ström. Därefter kan det fyllas med den gas som ger rätt färg.

□ Utbildningscentral

Workshopen där Hans Frode arbetar är samtidigt en sorts utbildningscentral för amerikanska glaskonstnärer.

I Sverige har hemstaden Västerås köpt en sex meter hög skulptur i neon och metall, "Dansande par". Efter nyår ska Hans göra en utsmyckning åt Västerås badhus.

- Där ska jag kombinera neon och blyinfattat glas. Det jobbade jag mycket med innan, och det vill de ha.

Blyinfattat glas och neon, det klassiska och det nyaste, den kombinationen skrämmer inte Hans Frode. Han ser renessans-

sens mångkunniga konstnärer som föregångare. Måleri, skulptur, rasterfilm, asfalt, gummi, glas och bly. Tekniker och uttrycksätt kan varieras i det oändliga, liksom materialet.

□ Radiovågor i framtiden

Hur ser då framtiden ut för denna konstform? Kanske kan radiotekniken utveckla den ytterligare. Amerikanen Paul Siede använder radiovågor i stället för vanlig elström till att framkalla svängningar i lysgasen.

Då är man inte längre bunden till neonrörets avlånga form. Med radiovågor kan man få hela gasvolymen även i runda glaskroppar att lysa. Och det behövs inte heller några elektroder i ändarna på "lysröret".

HÅKAN ALMSTRÖM

Baktanken:

"En neonkonstnär kan väl aldrig titta för djupt i glaset"

ny teknisk tidskrift
ny teknik

Foto LARS LÖNNINGE

Spacerock i glas, neonrör och försilvrad mässing cirkulerar med amerikansk utställning i Europa.